

Kulturpulje til bosteder:

Udgifterne til det specialiserede handicapområde stiger for hvert år, men kulturtilbud kan mindske forbruget af vikartimer, mindske brugen af tvang og medicin, samt mindske sygefravær blandt personalet. Derfor vil Enhedslisten have oprettet en fast, årlig Kultur- og tryghedspulje på 4,0 mio. kr. under Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse (MSB). Formålet er dobbelt:

- 1. At fjerne de økonomiske og personalemæssige barrierer for, at beboere på aarhusianske bosteder kan deltage aktivt i samfundslivet.*
- 2. At bringe professionel kunst, teater og musik direkte ind på botilbuddene for at skabe trivsel og tryghed i hverdagen.*

Betydningen af at integrere kunst og kultur på botilbud understøttes direkte af omfattende data og evalueringer fra blandt andet Sundhedsstyrelsen, Region Hovedstadens Psykiatri og Viden på Tværs (VPT). Disse undersøgelser dokumenterer samstemmende, at strukturerede kulturforløb i socialpsykiatrien og på handicapområdet ikke blot fungerer som underholdning, men udgør et yderst effektivt klinisk og pædagogisk redskab til at løfte sårbare borgere ud af svær mistrivsel.

Et af de mest markante eksempler findes i Sundhedsstyrelsens nationale evaluering af kulturindsatser rettet mod borgere med psykiske lidelser, kendt som Kultur på Recept. Her blev deltagernes trivsel målt før og efter forløbene via den standardiserede WHO-5-trivselsskala, som går fra 0 til 100 point. Resultaterne viste en markant stigning i den gennemsnitlige trivselsscore fra 38 til 58 point. Denne målbare fremgang afspejler sig i borgernes egne helbredsoplevelser, hvor hele otte ud af ti deltagere vurderede, at kulturforløbet i høj eller nogen grad forbedrede deres generelle sundhedstilstand og mentale trivsel.

Når professionelle kunstnere, musikere og teaterfolk bringes direkte ind i botilbuddets vante rammer, sker der en vigtig forskydning af de ellers fastlåste institutionsroller. Kunsten etablerer et såkaldt "tredje rum," hvor beboere og personale kan mødes ligeværdigt om en fælles oplevelse frem for i en traditionel visitations- eller plejesituation. Denne dynamik sænker beboernes forsvarsmekanismer og dæmper det generelle

stressniveau, også kaldet arousal, i huset. Både internationale og danske overvågningsdata bekræfter, at faste kunst- og musikforløb minimerer den uro, der normalt eskalerer til udadreagerende adfærd. Indsatsen virker derved direkte forebyggende i forhold til fysiske konflikter, hvilket reducerer behovet for pædagogiske magtanvendelser.

Undersøgelser af konkrete kunstprojekter på psykiatriske afsnit og bosteder påviser en direkte korrelation mellem faste kulturforløb og et fald i udleveringen af beroligende behovsmedicin (PN-medicin). Borgerne opnår med andre ord en varig evne til følelsesmæssig selvregulering gennem det kunstneriske udtryk.

Endelig har puljens opbygning en mærkbar afsmittende effekt på personalets arbejdsmiljø. Ved at finansiere en særskilt ledsager- og vikarpulje løses pædagogernes største hverdagsdilemma: Valget mellem at give en enkelt borger en god oplevelse ud af huset eller at blive på bostedet for at opretholde basistrygheden for de resterende beboere. Når vikardelen dækker hullerne under ekstern ledsagelse, minimeres det moralske stressniveau hos det faste personale. Samtidig giver kunstforløbene på selve bostedet pædagogerne nye, non-verbale kommunikationsværktøjer til at opnå kontakt med de mest isolerede eller non-verbale borgere. Dette løft i arbejdsmiljøet og den pædagogiske værktøjskasse forventes på sigt at afspejle sig direkte i færre sygemeldinger og lavere vikarudgifter for Aarhus Kommune.

Ved at adskille midlerne i en **ledsager- og vikarpulje (2,5 mio. kr.)** og en **kunstpulje (1,5 mio. kr.)** løses en klassisk strukturel udfordring: Det faste personale kan nu ledsage borgere ud af huset uden at kompromittere trygheden og bemandingen for de resterende beboere på bostedet.

En finansiering vil kunne være at søge fondene om finansiering af kunstnerne (1,5 mio. kr.), mens Aarhus Kommune via omlægning af erhvervs- og brandingpuljer selv finansierer den pædagogiske trygheds- og ledsage del (2,5 mio. kr.). Det foreslås, at indsatsen udvikles i tæt samspil med **Rådet for Sociale Investeringer i Aarhus Kommune** samt lokale aktører under **Kulturudviklingspuljen**, så der bygges bro mellem MSB's pædagogiske kerneopgaver og byens professionelle kulturliv.

Indsatsen er ikke blot et kulturtilbud, men en strategisk, social investering. Erfaringer og forskning viser, at strukturerede kulturforløb i socialpsykiatrien og på handicapområdet mindsker ensomhed, reducerer uhensigtsmæssig adfærd og dæmper konfliktniveauet, hvilket på sigt kan generere målbare administrative og sundhedsmæssige besparelser.